

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/4/2019
Identifikačné číslo spisu:	6714010218
Dátum vydania rozhodnutia:	22.05.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:6714010218.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Pavla Farkaša, na neverejnom zasadnutí konanom 22. mája 2019 v Bratislave, v trestnej veci obvinených T. N. a spol., pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, o dovolaní obvinených T. N. a M. C. proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 06. augusta 2016, sp. zn. 3To/77/2016, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolania obvinených T. N. a M. C. s a o d m i e t a j ú.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Zvolen (ďalej aj len „súd prvého stupňa“) zo 06. apríla 2016, sp. zn. 2T/40/2014 (č. l. 225 a nasl. spisu) boli v bode 1/, bode 2/, bode 3/ a bode 4/ výrokovej časti rozsudku obvinený M. C., nar. XX. V. XXXX vo R., trvale bytom R. Z., Q. XXX/X a v bode 2/, bode 3/ a bode 4/ výrokovej časti rozsudku obvinený T. N., nar. XX. O. XXXX vo R., trvale bytom R. Z., Q. XXX/X, obaja v súčasnosti v ÚVTOS Banská Bystrica - Kráľová (spolu aj len „obvinení“) vinnými v bode 1/ až 3/ obvinený M. C. zo spáchania zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v bode 2/ a 3/ formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a v bode 4/ zo spáchania zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a v bode 2/ a 3/ obvinený T. N. zo spáchania zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a v bode 4/ zo spáchania zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. b) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, ktorých sa mali dopustiť tak, že

1/ obvinený M. C.

- v presne nezistený deň v mesiaci september 2012 v obci R. Z., okres R. pred budovou obecného úradu bezdôvodne fyzicky napadol O.L., nar. XX.XX.XXXX tým spôsobom, že tohto sotil, pričom

žiadal od neho nejaké veci a keď mu O.L. ponúkol cigarety, ďalej žiadal aj peniaze s tým, že ak mu tieto nedá tak dostane, čo vzbudilo u O.L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W., P. XXX/XX obavu, že ho skutočne zbije vzhľadom na jeho predchádzajúce správanie a preto mu dal 5 € bankovku,

2/ obvinení M. C. a T. N.

- v presne nezistený deň v mesiaci október 2012, v obci R. Z., okres R. pred budovou obchodného domu N. zastavili O.L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom, W., P. XXX/XX, kde obvinený M. C. pýtal od neho peniaze pod hrozbou ďalšieho násillia, kde tomuto sa vyhráždal, aby dal peniaze, lebo vie, čo ho čaká, na čo O.L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W., P. XXX/XX zo strachu, že ho zbijú vybral z vrecka 3 €, ktoré následne zobral T. N. a spolu s M. C. odišli preč, pričom však M. C. ho upozornil, aby to nikomu nepovedal, pretože dostane bitku,

3/ obvinení M. C. a T. N.

- v presne nezistený deň v mesiaci október až november 2012 v obci R. Z., okres R. pred bryndziarňou po tom, čo sa tam náhodne po tretíkrát stretli s O.L., nar. XX.XX.XXXX, ktorý vystúpil z autobusu, pristúpili k nemu a M. C. mu povedal, aby dal všetky peniaze, ktoré má, inak dostane, lebo že on si musí vypiť a ak mu peniaze nedá, vie čo ho čaká, čo potvrdzoval aj tam prítomný T. N., ktorý mu povedal, aby rýchlo dal peniaze, na čo O.L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W., P. XXX/XX zo strachu, že ho zbijú im dal 1,50 €, ktoré si zobral T. N. a následne odišli preč,

4/ obvinení M. C. a T. N.

- v presne nezistený deň v mesiaci máj 2013 v obci R. Z., okres R. pred budovou obecného úradu po vzájomnej dohode fyzicky napadli O.L., nar. XX.XX.XXXX tým spôsobom, že najprv ho žiadali, aby im dal zapáliť, pričom sa tam nachádzal aj bratranec O.L. M.L., kde keď O.L. dal dve cigarety M. C. a odložil si krabičku cigariet späť do vrecka nohavíc, zrazu sa otočil T. N., podišiel k O.L., strčil do neho, povedal mu „ty nebudeš pičovať, lebo ty nemôžeš pičovať“ a vybral O.L. z vrecka nohavíc krabičku cigariet, ktorú si zobral a následne spolu s M. C. odišli preč, čím O.L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W., A. XX neboli spôsobené žiadne zranenia.

Za to súd obvinenému M. C. podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 7 Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona súd obvineného M. C. zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia.

Obvinenému T. N. súd podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 7 Trestného zákona, § 42 ods. 1 Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona uložil súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov.

Podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona súd obvineného T. N. zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona súd zrušil výrok o treste uložený obvinenému T. N. rozsudkom Okresného súdu Zvolen, č. k. 2T/83/2013-109 zo 06. septembra 2013, právoplatným dňa 06. septembra 2013, ktorým bol obvinenému uložený trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) mesiacov, výkon ktorého mu bol podmienene odložený s určením skúšobnej doby vo výmere 24 (dvadsaťštyri) mesiacov za súčasného uloženia povinnosti podľa § 51 ods. 4 Trestného zákona, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj len „krajský súd“) rozhodol ako súd odvolací, rozhodujúci na podklade odvolaní obvinených uznesením z 24. augusta 2016, sp. zn. 2T/40/2014 tak, že odvolania obvinených postupom podľa § 319 Trestného poriadku zamietol ako nedôvodné.

Proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie obvinený T. N., a to vlastnoručne spísaným písomným podaním, neskôr autorizovaným prostredníctvom obhajkyne JUDr. Martiny Mészáros Bariakovej, advokátky so sídlom advokátskej kancelárie Bystrický rad 453/77, 960 01 Zvolen.

V podanom dovolaní obvinený T. N. argumentuje naplnením dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. h) a písm. l) Trestného poriadku.

Úvodom uvádza, že v dôsledku vyhodnotenia nie úplne presvedčivých dôkazov (výpovede poškodeného T. a T. st. - otca poškodeného) v neprospech obvineného N., za súčasného vyhodnotenia výpovedí svedkov G. a N. ako nehodnoverných, súd prvého stupňa postupoval v rozpore so zásadou in dubio pro reo. Súd prvého stupňa takisto nesprávne vzal ako podklad na rozhodnutie zápisnicu o podanom trestnom oznámení, ktorú posúdil ako listinný dôkaz. Odôvodnenie uznesenia krajského súdu je pritom len vágne a nepresvedčivé, nakoľko tento sa obmedzil iba na konštatovanie správnosti rozsudku súdu prvého stupňa, čím okrem iného porušil právo obvineného N. na spravodlivý proces. Zhodnotením dôkazov tak, ako to urobil krajský súd v dovolaní napadnutom uznesení v dôsledku stotožnenia sa so zhodnotením dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa rovnako došlo k porušeniu citovanej zásady. Obvinený N. navyš namieta aj nesprávne právne posúdenie skutku, ktoré má spočívať v nenáležitom vyhodnotení subjektívnej súvislosti vo vzťahu k použitiu osobitného kvalifikačného pojmu chránená osoba. Konajúce súdy totiž na skutky podrobne uvedené v skutkovej vete obžaloby len automaticky a bez ďalšieho aplikovali § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, pričom obvinený N. má za to, že takýto postup nie je v súlade s predpismi trestného práva, nakoľko aj s poukazom na nejednoznačnú výpoveď poškodeného nebolo v konaní nepochybne preukázané, že sa obvinený N. mal dopustiť nejakého fyzického útoku v úmysle zmocniť sa cudzej veci. Obvinený rovnako namieta nesprávnosť právnej kvalifikácie skutku uvedeného v bode 4/ rozsudku, nakoľko tento bol síce zo strany súdu prvého stupňa právne kvalifikovaný ako lúpež, avšak s poukazom na nejednoznačnú výpoveď svedka - poškodeného v konaní nebolo nepochybne preukázané, že by sa odsúdený mal dopustiť nejakého fyzického útoku v úmysle zmocniť sa cudzej veci.

Vo vlastnoručne spísanom dovolaní obvinený T. N. vodom uvádza, že OČTK a súdy zásadným spôsobom porušili jeho právo na obhajobu a to z dôvodu, že pri žiadnom z úkonov nebol, napriek požiadavke obvineného, prítomný obhajca. V zápisnici o konfrontácii zo 04. novembra 2013 vyšetrovateľ opomenul do poučenia zahrnúť i poučenie podľa § 39 a § 40 Trestného poriadku a rovnako do nej nezahrnul ani výslovnú požiadavku obvineného na prítomnosť obhajcu. Tým bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu. Ďalej obvinený uvádza, vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu normovanému v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, početné množstvo slovenskej judikatúry, ako aj judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Takisto poukazuje aj na to, že súd prvého stupňa sa riadne nevysporiadal s údajným súbehom trestných činov, ktoré mal obvinený spáchať. V spojení s uvedeným teda obvinený namieta i nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia tak, ako to predpokladá § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Obvinený rovnako namieta aj neprímeranosť výmery uloženého trestu, ktorú pripisuje nesprávnemu právnemu posúdeniu skutku. Rozhodnutia súdu prvého stupňa a krajského súdu nepovažuje za presvedčivé a dôvodné; súd prvého stupňa svoje rozhodnutie založil na extrémnom nesúlade so skutkovými a právnymi zisteniami, nevysporiadaním sa s vykonanými dôkazmi, ako aj nerešpektovaním základných ústavných princípov, pričom deformoval dôkazy, resp. tieto vykonal nezákonne a pri ich hodnotení nepostupoval s poukazom na zásadu in dubio pro reo.

Vzhľadom na uvedené obvinený T. N. v petite dovolania navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky o ním podanom dovolaní rozhodol tak, že:

- uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. augusta 2016, sp. zn. 3To/77/2016 a v konaní, ktoré mu predchádzalo bol porušený zákon v neprospech obvineného T. N., nar. XX. O. XXXX, t.č. v

ÚVTOS Banská Bystrica - Kráľová,

- napadnuté uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. augusta 2016, sp. zn. 3To/77/2016 sa zrušuje,
- zrušuje sa aj rozsudok Okresného súdu Zvolen zo 06. apríla 2016, sp. zn. 2T/40/2014,
- zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad,
- Okresnému súdu Zvolen sa prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Voči vyššie označenému uzneseniu krajského súdu podal odvolanie aj obvinený M. C., pričom tak urobil rovnako jednak písomne prostredníctvom obhajcu JUDr. Ing. Michala Ševčíka, PhD., advokáta advokátskej kancelárie Urbáni and Partners s.r.o. so sídlom Skuteckého 17, 974 01 Banská Bystrica, ako aj tomuto úkonu predchádzajúcim písomným podaním spísaným vlastnoručne, pričom súhrnne poukazuje na údajné naplnenie dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. h) Trestného poriadku.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený C. obdobne ako obvinený N. poukazuje na nezákonnosť spočívajúcu v porušení práva na obhajobu, v dôsledku neupovedomenia obhajcu o možnosti zúčastniť sa vyšetrovacích úkonov podľa § 213 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku. Všeobecné poučenie zo 04. novembra 2013 obvinený nepovažuje za dostatočné. Ako uvádza obvinený, obhajca mu mal byť ustanovený už pred dotknutou konfrontáciou, ktorej spornú zákonnosť namieta aj obvinený N.. To zakladá, podľa argumentácie obvineného, existenciu tak dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c), ako aj písm. g) totožného ustanovenia Trestného poriadku. Súd prvého stupňa neuviedol, či sa jedná o pokračovací zločin, alebo o opakovane spáchaný trestný čin, teda či ide o reálny súbeh, alebo pokračovací trestný čin. Súdny konajúce a rozhodujúce vo veci sa neriadili kritériami pre posúdenie skutkov ako trestných činov vo vzťahu k obom obvineným tak, že jediný trestný čin musí vyplývať z jedinej vôle páchatel'a z hľadiska naplnenia formálneho znaku blízkej časovej súvislosti a je nutné vziať do úvahy konkrétne okolnosti prípadu. Výsledkom takehoto postupu súdov je neprimerane vysoký trest v dôsledku použitia tzv. asperačnej zásady, aj keď sa mohlo jednať o jediný trestný čin bez súbehu. Uvedené v spojení s nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku. Navyiac, jediným priamym dôkazom je v predmetnej trestnej veci výpoveď poškodeného, ktorý vypovedal odlišne ako v prípravnom konaní a nepamätal si základné okolnosti prípadu. V dôsledku uvedeného nebola dodržaná zásada prezumpcie neviny, pričom súd prvého stupňa absolútnu odlišnosť a nevedomosť poškodeného považoval za preukázanie spáchania trestného činu obvinenými. Aj keď obvinený C. nerozporuje skutkové zistenia na hlavnom pojednávaní má za to, že po zhodnotení vykonaných dôkazov v spojení so zistenými skutkovými okolnosťami nemalo po aplikácii zásady in dubio pro reo viesť k takému záveru, ktorý by bol totožný s vyslovením viny obvinených.

Ako ďalšiu závažnú skutočnosť obvinený C. považuje fakt, že v čase, keď obaja obvinení išli na súd ešte vo fáze konanie pred súdom prvého stupňa, poškodený im na ich otázku, prečo si celý skutok vymyslel odpovedal, že vie, že si to na nich vymyslel, ale on má tiež podmienku. Rovnako uvádza, že hoci to poškodený na obvinených tvrdil, normálne sa s nimi rozprávali a chodili k nim. Obvinený N. síce nebol svedkom vyhrážania poškodenému zo strany obvineného C., ale vie, že po dedine sa vravelo, že bude zle a že rodina poškodeného chodila na autách po dedine a po ich osade. Z toho dôvodu bolo hodnotenie výsledkov vykonaného dokazovania učené na ťarchu oboch obvinených a nebolo preukázané naplnenie základných znakov skutkových podstat označených predmetných trestných činov, nakoľko skutky sú vymedzené len neurčito, a bez riadnej časovej stopy a to napriek tomu, že tak závažná trestná činnosť si vyžaduje riadny popis miesta, času a spôsobu vykonania. Aj súd prvého stupňa potvrdil, že poškodený si v čase konania hlavného pojednávania, vzhľadom na časový odstup, presne nepamätal na podrobnosti jednotlivých skutkov.

Obvinený M. C. vo svojom vlastnoručne spísanom podaní uvádza v princípe totožné argumenty ako tie, ktoré neskôr boli autorizované jeho obhajcom a prevzaté do dovolanie podaného prostredníctvom tohto obhajcu. Nad rámec uvedeného dodáva, že súd prvého stupňa aj krajský súd svoje rozhodnutia založili

na extrémnom nesúlade medzi skutkovými a právnymi zisteniami a nevysporiadali sa s uplatňovanými námietkami. Normy trestného práva aplikovali absolútne nespravodlivo a deformovali dôkazy tak, že pri ich hodnotení nepostupovali v súlade so zásadou in dubio pro reo a zásadou prezumpcie nevinu, pričom opomenuli tak subjektívnu, ako aj objektívnu stránku skutkov uvedených v obžalobe a svoje rozhodnutie založili na nezákonne vykonaných dôkazoch.

Vzhľadom na uvedené obvinený prostredníctvom obhajcu navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky o podanom dovolaní rozhodol tak, že

- vysloví porušenie zákona a zruší napadnuté uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. augusta 2016, sp. zn. 3To/77/2016 ako aj rozsudok Okresného súdu Zvolen zo 06. apríla 2016, sp. zn. 2T/40/2014.

K podaným dovolaniam sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Zvolen (ďalej len „prokurátorka“). Vo vyjadrení k dovolaniu podanému obvineným T. N. vodom prokurátorka v podstate len zrekapitulovala skutkový dej predchádzajúci podaniu dovolania citovaným obvineným. Následne dodala, že dovolacie dôvody uplatňované obvineným prostredníctvom obhajcu sú špecifikované len všeobecne. Obvinený takisto dostatočne nekonkretizuje ani v čom spočíva pochybenie v použití právnej kvalifikácie vzťahujúcej sa k osobe poškodeného ako chránenej osobe podľa § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Napriek tomu je prokurátorka názoru, že s uvedenými skutočnosťami sa dôsledne vysporiadal tak súd prvého stupňa, ako aj krajský súd. Súhrnne považuje prokurátorka podané dovolanie za nedôvodné a navrhuje, aby dovolací súd na neverejnom zasadnutí toto postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

K dovolaniu podanému obvineným M. C. prokurátorka po počiatočnej rekapitulácii priebehu trestného konania predchádzajúcemu podaniu dovolania uviedla, že dovolanie a v ňom obsiahnuté dovolacie dôvody považuje za nedôvodné. Vykonaným dokazovaním bolo nepochybne preukázané, že obvinení sa predmetného konania dopustili tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozsudku súdu prvého stupňa, pričom uplatňované dôvody dovolania nekorešpondujú s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku, konkrétne s § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. h) Trestného poriadku. Konanie obvineného C. bolo jasne identifikované tak časovo, ako aj miestne a nemožno konštatovať, že by predstavovalo pokračovací trestný čin podľa § 122 ods. 10 Trestného zákona tak, ako to prezentuje obvinený. Naopak, obvinený bol obžalovaný za dva rôzne trestné činy, z ktorých jeden bol spáchaný tromi útokmi ako pokračovací trestný čin, resp. zločin a tretí je samostatným trestným činom - zločinom, ktorý bol správne kvalifikovaný ako trestný čin lúpeže podľa § 188 Trestného zákona. S poukazom na uvedené je teda zrejmé, že označené konanie nemožno kvalifikovať vo všetkých bodoch, teda v bodoch 1/ až 4/ ako útoky pokračujúceho trestného činu. Prokurátorka taktiež záverom konštatuje, že právo obvineného na obhajobu rozhodne porušené nebolo, nakoľko tento mal počas celého hlavného pojednávania obhajcu, ktorý bol počas neho celý čas prítomný; rovnako tomu bolo aj pri vyhlásení odsudzujúceho rozsudku na hlavnom pojednávaní. S poukazom na uvedené prokurátorka súhrnne navrhuje, aby dovolací súd na neverejnom zasadnutí toto postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) zistil, že dovolania podané obvinenými sú prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h/ Trestného poriadku), boli podané oprávnenými osobami (§ 369 ods. 2 písm. b/ Trestného poriadku), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), obsahuje odôvodnenie (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku).

Po vykonaní vyššie uvedenej prieskumnej činnosti však najvyšší súd dospel k záveru, že nie je možné o dovolaniach rozhodnúť v súlade s návrhom obvinených, nakoľko je zrejmé, že neboli splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

V prvom rade najvyšší súd poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012 - I).

S ohľadom na uvedené, nebol najvyšší súd oprávnený preskúmať iné v dovolaní označené porušenia zákona, ktoré nezodpovedajú vymedzeným dovolacím dôvodom, pretože by si tak atrahoval prieskum právoplatného rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania nad rámec návrhu - dovolania, čo by znamenalo prekročenie právomoci vyplývajúcej mu zo zákona (§ 385 Trestného poriadku) a Ústavy Slovenskej republiky (čl. 2 ods. 2).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodiť, a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je, ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca, že najvyšší súd je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku). Preto najvyšší súd podrobil prieskumu vecné argumenty dovolateľov - obvinených zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku bez hlbšieho prieskumu tých argumentov, ktoré im nezodpovedajú.

Vo vzťahu k podaniam obvinených predchádzajúcich podaniu dovolania prostredníctvom obhajcu považuje však na opačnej strane najvyšší súd za potrebné uviesť nasledovné:

Základné práva a slobody subjektov trestného konania treba vykladať a uplatňovať tak, aby bola zachovaná ich podstata a zmysel. Preto aj výklad a následná aplikácia § 373 ods. 1 Trestného poriadku musí v celom rozsahu rešpektovať právo sťažovateľa ako strany dovolacieho konania na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru a rešpektovať jeho podstatu a zmysel, t. j. tak, aby jeho prostredníctvom bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov dovolateľa. V tejto súvislosti je podstatné a určujúce to, že v dovolacom konaní sa rozhoduje predovšetkým o právach a povinnostiach dovolateľa ako strany dovolacieho konania, pričom dovolateľ je oprávnený nielen iniciovať dovolacie konanie, ale zákon mu garantuje aj ďalšie procesné práva, ktoré mu nemožno odňať formalistickým a reštriktívnym výkladom niektorého z ustanovení upravujúcich konanie pred dovolacím súdom (v danom prípade § 373 ods. 1 Trestného poriadku).

Základným a primárnym zmyslom a účelom inštitútu obligatorného zastúpenia dovolateľa advokátom (obhajcom) v dovolacom konaní je poskytnúť dovolateľovi kvalifikovanú právnu pomoc v záujme efektívnej a účinnej ochrany jeho práv v súvislosti s jeho oprávnením podať dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, a to aj a najmä vzhľadom na skutočnosť, že predmetom dovolacieho konania sú spravidla obzvlášť závažné a zložité odborné právne otázky, ktorých kvalifikované, odborné zvládnutie osoba bez právnického vzdelania nemusí a spravidla ani nevie dostatočne zvládnuť sama, pričom hrozí, že v dôsledku toho by mohla byť ukrátená na svojich právach. Na to, aby najvyšší súd mohol dovolacie konanie uskutočniť a o dovolaní rozhodnúť v primeranej dobe, treba eliminovať nekvalifikované dovolania, ktoré by neprimeraným spôsobom zaťažovali dovolací súd. Možno teda ustáliť, že zmyslom a účelom obligatorného zastúpenia advokátom - obhajcom v dovolacom konaní, je poskytnutie kvalifikovanej právnej pomoci a ochrany práv dovolateľa v organickom spojení s vytvorením podmienok na poskytnutie tejto pomoci v primeranej dobe zodpovedajúcej požiadavkám vyplývajúcim z čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Inštitút obligatorného zastúpenia dovolateľa nemožno ale vykladať tak, že by zbavoval dovolateľa ako strany dovolacieho konania predkladať argumenty vo svoj prospech aj nad rámec dovolania spísaného priamo jeho obhajcom (obdobne IV. ÚS 305/09).

S poukazom na uvedené sa najvyšší súd zaoberal aj obsahom podaní obvinených, ktoré títo podali sami a vo vlastnom mene, ako aj v nich obsiahnutými námietkami. Na tomto mieste najvyšší súd uzatvára, že vzhľadom na skutočnosť, že uvedené podania boli pripojené k dovolaniam podaných aj prostredníctvom obhajcov obvinených a následne zaslané na prípadné vyjadrenie sa vzájomne tak obhajcom obvinených ako aj prokurátorke, bolo by prinajmenšom nelogické dospieť k takému záveru, že by sa s nimi žiadnym

spôsobom neoboznámili aj obhajcovia obvinených. Preto bolo povinnosťou najvyššieho súdu riadne sa vysporiadať v dovolacom konaní aj s obsahom týchto podaní a v nich obsiahnuté námietky podradiť pod príslušné skutkové podstaty dovolacích dôvodov; samozrejme, ako už najvyšší súd vymedzil vyššie, tento dovolací prieskum takisto obmedzil výlučne len na dovolacie námietky takého charakteru, podľa ktorého tieto možno (v prípade konštatovania ich dôvodnosti) posúdiť aj ako zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistení pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu, právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany a ochranou práv obvineného.

Zásada „práva na obhajobu“ obsahuje tri nasledovné, relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Naviac, konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom, je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to spravidla znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenia súdov nižšieho stupňa však najvyšší súd v konaní nezistil.

Na tomto mieste najvyšší súd poukazuje na skutočnosť, že už v rámci výsluchu v procesnom postavení svedka, bol obvinený M. C. riadne vyšetrovateľom poučený v zmysle príslušných ustanovení Trestného poriadku, pričom sa výslovne vyjadril, že poučeniu porozumel (viď vyjadrenie v zápisnici na č. 1. 75 spisu).

V rámci dotknutého výsluchu v procesnom postavení obvineného, bol obvinený M. C. poučený vyšetrovateľom Policajného zboru postupom podľa § 122 ods. 1 v spojení s § 121 ods. 2 Trestného poriadku a svojim podpisom obvinený C. potvrdil, že mu v predchádzajúcej vete citované poučenie bolo primerane vysvetlené a tomuto porozumel (zápisnica o výsluchu obvineného M. C. z 26. februára 2014, č. 1. 16 spisu). V rámci identického úkonu trestného konania naviac obvinený výslovne uviedol, že bol

poučený aj o práve zvoliť si obhajcu, tomuto porozumel a vyhlásil, že v tejto veci si doposiaľ obhajcu nevolí a bude sa obhajovať sám (č. l. 18 spisu).

Z obsahu spisu je navyše zrejmé, že v prejednávanej veci nešlo v prípade uvedenom v predchádzajúcom odseku o prípad nutnej obhajoby; ak nejde o prípad nutnej obhajoby a obvinený po zákonom poučení ani naviac nereflektuje na možnosť zvoliť si obhajcu alebo požiadať o jeho ustanovenie, potreba reparácie porušenia práva na obhajobu opätovným výsluchom svedka, ktorý bol vypočutý po vznesení obvinenia, zároveň aj pominie (§ 34 ods. 1 veta piata Trestného poriadku; obdobne uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. februára 2010, sp. zn. 2Tdo/5/2012, publikované aj pod Tpj/76/2012 - 6). Taká výpoveď mohla byť použitá na vznesenie obvinenia i podanie obžaloby, rovnako i ostatné výpovede, ktoré boli po vznesení obvinenia vykonané v prípravnom konaní, mohli slúžiť ako podklad na podanie obžaloby.

Zároveň platí, že obaja obvinení mali počas celého konania možnosť v plnom rozsahu disponovať s im náležiacimi procesnými právami, v zmysle relevantných ustanovení Trestného poriadku, pričom navyše počas fázy konania pred súdom boli zastúpení obhajcom, prostredníctvom ktorého mohli jednak tieto procesné práva aplikovať a aktívne v konaní participovať, ako aj poukazovať na vyššie označené vady vykonaného dokazovania. Nemožno teda dospieť k inému záveru ako k tomu, že orgány činné v trestnom konaní a súd postupovali v konaní tak, že konanie ako celok bolo spravodlivé; obaja obvinení mali nepochybnú možnosť zabezpečené dôkazy, ako podklad na rozhodnutie podrobiť kritickej preverke tak, ako to požaduje zásada kontradiktórnosti trestného konania.

Vo svetle vyššie uvedených skutočností najvyšší súd dospel k záveru, že v žiadnom prípade nemožno konštatovať porušenie obhajobných práv náležiacich obvineným, a už vôbec nie také porušenie, ktoré by bolo zásadnej povahy tak, ako to požaduje § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Najvyšší súd v tomto kontexte uzatvára, že nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku namietaného obvinenými.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku:

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané, resp. neboli vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak mal, resp. má negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru v kontexte, ako to naznačujú obaja obvinení, by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie obvinených bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solery or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa ale nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozs. č. 36110/03 z 2.2.2010, Emen p. Turecku, rozs. č. 25585/02 z 26.1.2010, Van Mechelen a ďalší p. Holansku, Visser p. Holandsku, rozs. č. 26668/95 zo 14.2.2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozs. č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15.12.2011 a ďalšie).

Ako už najvyšší súd naznačil vyššie, prípustnosť konštatovania príslušného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku obvinení odvodzujú s poukazom na údajnú nezákonnosť vykonanej

konfrontácie, ktorá bola vykonaná medzi svedkami O.L., T. N., M. N. a M.L. (pozn. - teda aj osobami obvinených ešte v čase predchádzajúcom vznesení obvinenia). Zo zápisnice o dotknutom úkone je nielen možné bez akýchkoľvek pochybností ustáliť, že táto prebehla zákonným spôsobom tak, ako to vyžadujú príslušné ustanovenia Trestného poriadku (č. l. 80 a nasl. spisu). Z predloženého spisového materiálu však vyplýva, že odsúdenie obvinených nie je založené výlučne, a ani v rozhodujúcej miere na označených úkonoch konfrontácie, nakoľko k značne prevyšujúcemu počtu procesných úkonov, ktoré mali za následok zabezpečenie obsiahleho množstva tak priamych, ako aj nepriamych usvedčujúcich dôkazov ako podklad pre výrok o vine oboch obvinených došlo až po vznesení obvinenia obom obvineným, a to nielen v prípravnom konaní, ale i na hlavných pojednávaniach konaných 08. augusta 2014 (č. l. 129 a nasl. spisu), 21. apríla 2015 (č. l. 157 a nasl. spisu) a 16. marca 2016 (č. l. 183 spisu) za absolútneho dodržania a úplného rešpektovania zásady kontradiktórnosti.

Naviac, súd prvého stupňa správne odsúdenie obvinených v prípade citovaných konfrontácií oprel v odôvodnení rozsudku iba nepriamo tak, že zápisnicu o dotknutých úkonoch prečítal na hlavnom pojednávaní postupom podľa § 269 Trestného poriadku ako listinný dôkaz, pričom ďalej v odôvodnení podrobne rozviedol obsiahle množstvo iných dôkazných prostriedkov a z nich získaných dôkazov usvedčujúcich obvinených zo spáchania skutkov tvoriacich predmet ich trestnej veci. Z takto koncipovaného odôvodnenia je pritom nepochybne zrejmé, že na výsledky konfrontácie (ktorých použiteľnosť bola vzhľadom na toho času odlišné procesné postavenie obvinených značne limitovaná) vôbec neprihliadol. Z výpočtu vykonaných dôkazov a vyčerpávajúceho opisu záverov, ktoré z nich vyplynuli v spojení s úvahami, ktorými sa súd spravoval v rámci zásady voľného hodnotenia zaobstaraných dôkazov tak jednotlivo, ako aj v ich súhrne (§ 2 ods. 12 Trestného poriadku) je zrejmé, že súd riadne a preskúmateľne uviedol, na základe ktorých dôkazov považoval konštatované skutočnosti za preukázané a o čo oprel svoj záver o vine oboch obvinených. Z vyššie opísaných právnych úvah je teda zrejmé, že trestné konanie bolo vedené nielen postupom v úplnom súlade s Trestným poriadkom, no naviac zodpovedalo aj prísnyim kritériám uvedených v čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru.

V dôsledku uvedeného najvyšší súd konštatuje, že splnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku v preskúmvanej veci nezistil.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku:

Dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku možno rozhodnutie napadnúť len v takom prípade, ak bol obvinenému uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku možno úspešne uplatniť len vtedy, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Uvedený spôsob vymedzenia dovolacích dôvodov vo vzťahu k rozhodnutiu o treste potom vylučuje použiť ako dôvod dovolania ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku uvedené, sa týkajú vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo v zmysle obsahu § 374 ods. 1 Trestného poriadku a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Ak chybám vytýkaným v podanom dovolaní nezodpovedá dovolaťom označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku a to bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označeného dovolaťom podľa § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia, alebo konania vecne špecifikovanú dovolaťom podľa §

374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku než ten, ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní podľa § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd vyhovie dovolaniu postupom podľa § 386 a nasl. Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (obdobne R 120/2012).

Zákon vo vzťahu k výroku o treste upravuje v § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku dva dovolacie dôvody (pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstať v dôsledku chybného výroku o vine). Podľa uvedeného ustanovenia možno dovolanie podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa (obdobne 2/Tdo/29/2012). Pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstať v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno teda s poukazom na vyššie uvedené ustáliť, že výrok o treste je možné z hmotnoprávneho hľadiska možné napadnúť zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Na opačnej strane, dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku nie je naplnený tým, že obvineným bol s poukazom na ich právne úvahy uložený neprimerane prísny trest, a to v dôsledku nimi namietaného údajného nesprávneho posúdenia skutku ako súbehu viacerých trestných činov, zatiaľ čo skutok mohol byť pri správnej aplikácii relevantných ustanovení Trestného zákona posúdený ako jediný trestný čin.

K námietke obvinených uvedenej v predchádzajúcom odseku považuje najvyšší súd za potrebné uviesť nasledovné:

Podstata viacčinného súbehu vo vzťahu ku konaniu páchatel'a spočíva v tom, že páchatel' viacerými skutkami spácha viacero trestných činov (či už rovnakej povahy - v tom prípade sa jedná o súbeh rovnorodý; v prípade rôznej povahy takto spáchaných trestných činov ide o súbeh rôznorodý). Pod viacčinným súbehom trestných činov je z časového hľadiska potrebné rozumieť skutočnosť, že v období medzi prvým zo spáchaných trestných činov a posledným z nich, nedošlo k vyhláseniu odsudzujúceho rozsudku za nejaký trestný čin toho istého páchatel'a. Účinky súbehu ako tzv. prejavu mnohosti trestnej činnosti sa prioritne prejavujú tak, že vyvolávajú aplikáciu osobitných zásad pri ukladaní úhrnného, spoločného, resp. súhrnného trestu podľa § 41 a § 42 Trestného zákona, ako aj založenie všeobecnej priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. h) Trestného zákona. Inak povedané, v prípade viacčinného súbehu trestných činov (a to dvoch alebo viacerých trestných činov) dochádza k prelomeniu tzv. absorpčnej zásady a súbežne s ňou je použitá zásada asperačná, teda „zásada zostrenia najprísnejšieho trestu“. Podľa tejto zásady súd uloží trest odňatia slobody tak, že sa horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody, stanovená podľa najprísnejšieho z trestných činov, zvyšuje o jednu tretinu. Horná hranica takto zvýšenej trestnej sadzby pritom nesmie prevyšovať 25 (dvadsaťpäť) rokov a u mladistvého páchatel'a niektorú z trestných sadzieb určených v § 117 ods. 1 a ods. 3 Trestného zákona; pre určovanie trestnej sadzby sa uplatní rovnaký postup, ako podľa § 38 ods. 8 Trestného zákona. Postup podľa tohto ustanovenia je prípustný len v prípade, ak aspoň jeden z posudzovaných trestných činov je zločinom; v prípade viacčinného súbehu prečinov postupuje súd pri ukladaní trestu podľa § 41 ods. 1 Trestného zákona.

Z obsahu výrokovej časti rozsudku súdu prvého stupňa je zrejmé, že súd prvého stupňa sa dôsledne spravoval právnymi úvahami vyjadrenými vyššie a správne ich aj v posudzovanej trestnej veci aplikoval. Nakoľko v bode 1/ až 3/ rozsudku súdu prvého stupňa sa v prípade obvineného C. jedná o zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona (v bode 2/ a 3/ formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona), resp. v bode 4/ ako zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. b) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, resp. v bode 2/ a 3/ obvinený T. N. zo spáchania zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a v bode 4/ zo spáchania zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s

poukazom na § 139 ods. 1 písm. b) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona

je nepochybné, že použitie asperačnej zásady bolo vykonané v súlade s vyššie stanovenými kritériami podmieňujúcimi možnosť jej aplikácie. K časovému a miestnemu rozpätiu spáchania skutkov uvedených v skutkovej vete obžaloby najvyšší súd len v stručnosti dodáva, že obvinení sa v súhrne dopustili štyroch skutkov, ktoré sú časovo i miestne jasne a presne identifikované, nakoľko k protiprávnemu konaniu oboch obvinených došlo na rôznych miestach v územnom obvode obce Zvolenská Slatina. V kontexte času spáchania skutkov pritom z právne kvalifikačného hľadiska postačuje ich časové ohraničenie v rozpätí mesiaca príslušného roka. Také konanie nemožno z hmotnoprávneho hľadiska kvalifikovať ako pokračujúci trestný čin podľa § 122 ods. 10 Trestného zákona už len s poukazom na skutočnosť, že skutky uvedené v obžalobe boli spáchané štyrmi útokmi, pričom posledný z nich je samostatným zločinom lúpeže podľa § 188 Trestného zákona. Nakoľko samotnou podstatou pokračovacieho trestného činu podľa § 122 ods. 10 Trestného zákona je skutočnosť, že viacero útokov sa považuje za jeden trestný čin a subsumuje sa pod tú istú skutkovú podstatu trestného činu uvedenú v osobitnej časti Trestného zákona je zrejmé, že úvahy obvinených je v tomto kontexte nutné jednoznačne, bez potreby bližšieho odôvodnenia odmietnuť ako nedôvodné, resp. založené na nesprávnom pochopení naposledy citovaného ustanovenia Trestného zákona.

V posudzovanej veci, pokiaľ ide o uložený trest odňatia slobody, ide zároveň o druh trestu, ktorého uloženie zákon za trestné činy, zo spáchania ktorých boli obvinení uznaní vinnými, jednoznačne pripúšťa. Pokiaľ obvinení namietajú uloženie neprimerane prísneho trestu, najvyšší súd opätovne zdôrazňuje, že táto námietka nenapĺňa žiaden dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

S poukazom na právne úvahy najvyššieho súdu, citované už skôr v tomto odseku, teda súd prvého stupňa v spojení s uznesením krajského súdu postupovali plne súladne so zákonom; v dôsledku uvedeného nemožno v žiadnom prípade konštatovať naplnenie dovolacieho dôvodu namietaného obvinenými v dovolaní; z vyššie uvedeného je zrejmé, že najvyšší súd naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku nezistil.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V rámci dovolacieho konania nie je prípustné preskúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku (veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku). Skutkový stav môže najvyšší súd hodnotiť len z toho hľadiska, či skutok alebo iné okolnosti skutkovej povahy boli správne právne posúdené, to znamená, či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Preto nemožno preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov, nakoľko toto sú otázky upravené normami procesného práva, nie hmotným právom. Uvedený záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom najvyšší súd už v tretej inštancii, kde nemožno znovu vytvárať, či meniť skutkové zistenia. S ohľadom na to, nemôže najvyšší súd spochybňovať skutkového zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov (výnimku tvorí len procesná situácia spočívajúca v tom, že dovolanie podáva ako oprávnený subjekt minister spravodlivosti v zmysle § 371 ods. 3 Trestného poriadku).

V rámci tohto dovolacieho dôvodu je potrebné zdôrazniť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o jeho existencii, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením (skutkovými závermi), ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, veta za bodkočiarkou. Dovolací súd nemôže skutok ustálený súdmi prvého a druhého stupňa ani meniť, ani dopĺňať (opäť, uvedené neplatí len pre posúdenie dôvodnosti dovolania podaného ministrom spravodlivosti podľa § 371

ods. 3 Trestného poriadku).

Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môžu obvinení v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdom, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi nižších stupňov - ich posudzovanie je dominanciou konania odvolacieho súdu. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmavanie rozhodnutí súdov nižších stupňov. Kompetencie najvyššieho súdu, v rámci prieskumného konania vyvolaného dovolaním týmto končia, nakoľko najvyšší súd nie je oprávnený preskúmať ani meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku.

Najvyšší súd preskúmal obsah dovolacích námietok obvinených vzťahujúcich sa k údajnému naplneniu skutkovej podstaty označeného dovolacieho dôvodu a po oboznámení sa s citovanými námietkami a ich porovnaní s obsahom spisového materiálu v konečnom dôsledku dospel k záveru, že tieto je potrebné odmietnuť ako nedôvodné, a to riadiac sa nasledovným:

Okolnosť zakladajúca právne posúdenie v tzv. kvalifikovanej skutkovej podstate, že trestného činu sa mal obvinený dopustiť voči chránenej osobe, musí vyplývať zo skutkovej vety rozhodnutia, inak skutková veta neobsahuje všetky zákonné znaky trestného činu, z ktorého bol obvinený právoplatne uznaný za vinného a jeho konanie nebolo právne posúdené v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Aj v právnej vete musí byť odkaz na § 139 ods. 1 Trestného zákona, v zmysle ktorého sa konkrétna osoba považuje za chránenú osobu. Taktiež v odôvodnení je potrebné sa týmto zákonným znakom dostatočne zaoberať. Nakoľko ide o znak zakladajúci tzv. kvalifikovanú skutkovú podstatu trestného činu, je nevyhnutné ho nielen vyjadriť v skutkovej vete výrokovej časti, ale aj náležite odôvodniť v odôvodnení rozhodnutia.

Citované predpoklady naplnenia osobitného kvalifikačného pojmu chránenej osoby, boli v trestnej veci tvoriacej predmet dovolacieho prieskumu nepochybne naplnené, nakoľko súd prvého stupňa v odôvodnení podrobne rozviedol, z akého dôvodu predpokladal jeho zákonnú existenciu v posudzovanom prípade (viď napr. str. 7 rozsudku súdu prvého stupňa, prípadne str. 9, kde súd prvého stupňa priamo konštatuje, že svedok T. st. priamo po prvom konflikte poškodeného - jeho syna skontaktoval obvineného C. s tým, prečo zbil maloleté deti). Konanie obvinených zároveň súd prvého stupňa zároveň v súlade so skutkovou vetou aj premietol do právnej vety výrokovej časti rozsudku tak, aby tieto v sebe riadne obsiahli všetky zákonné znaky trestných činov, za ktoré im následne bol ukladaný trest.

Najvyšší súd musí znovu zdôrazniť, že kompetencie najvyššieho súdu v rámci prieskumného konania vyvolaného dovolaním týmto končia, nakoľko najvyšší súd nie je oprávnený preskúmať ani meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku. Zistenie a konštatovanie naplnenia, či nenaplnenia subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu (úmyselnej formy zavinenia ako na to poukazuje obvinený) patrí medzi okolnosti podliehajúce normám procesného práva a vykonáva sa v rámci dokazovania tak, ako to predpokladá ustanovenie § 119 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku: „V trestnom konaní treba dokázať, najmä či sa stal skutok a či má znaky trestného činu“.

Preto nemôže najvyšší súd v rámci už tretej inštancie preskúmať, či bola alebo nebola naplnená subjektívna stránka (jeden zo znakov skutkovej podstaty trestného činu) skutkovej podstaty žalovaného trestného činu. Ak by sa tak stalo, najvyšší súd by nepripustne zasahoval do priebehu dokazovania, jeho opätovným prehodnocovaním a iným hodnotením skutkových zistení, ako to učinili sudy nižších stupňov. Argumenty obvinených takto odvodenom naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku v ním predkladanej podobe dovolacích námietok v spojení s ním namietanými vadami (výsledky vykonaného dokazovania alebo údajné rozpory vo svedeckých výpovediach predkladané obvinenými) teda najvyšší súd v spojení s vyššie citovanými právnymi úvahami nemohol akceptovať a vyhodnotiť ako dôvodné, nakoľko vo svojej podstate totiž obaja obvinení len znovu zo svojho uhla pohľadu hodnotia vykonané a jeho rozsah dokazovanie z hľadiska, či poskytuje

spoľahlivý základ pre výrok o ich vine; na posúdenie týchto skutočností rovnako najvyšší súd, ako súd dovolací, v tomto konaní nie je legitimovaný. Uvedené je možné nepochybne obdobne vzťahnúť aj na námietky oboch obvinených vo vzťahu k porušeniu zásady *in dubio pro reo*, nakoľko táto vychádza priamo zo zisteného skutkového stavu.

K spochybneniu naplnenia osobitného kvalifikačného pojmu chránenej osoby podľa § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona (ktoré rozporuje obvinený N.) najvyšší súd poznamenáva, že v predmetnej trestnej veci je pre najvyšší súd, ako súd dovolací, rozhodujúce zistenie, podľa ktorého obvinený spáchali skutok tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa. Skutkové okolnosti obsiahnuté v popise skutku pritom poskytujú spoľahlivý podklad pre naplnenie všetkých zákonných znakov zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, resp. zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, zo spáchania ktorých boli obvinení uznaní za vinných. Polemizovanie so závermi súdov, ohľadom naplnenia osobitného kvalifikačného pojmu chránenej osoby podľa § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, z hľadiska existencie subjektívnej súvislosti medzi stavom poškodeného a príslušným trestným činom uvedeným vo výroku rozsudku súdu prvého stupňa, opäť smeruje len k hodnoteniu dôkazov spôsobom zodpovedajúcim predstavám obvinených, čo však nenapĺňa nielen dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ale ani žiaden iný dôvod dovolania obsiahnutý v § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Najvyšší súd v nadväznosti na v predchádzajúcom texte podrobne zdôvodnené právne úvahy uzatvára, že nezistil ani naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Záverom najvyšší súd len v stručnosti poznamenáva, že obvinený N. v dovolaní podanom prostredníctvom obhajcu v jeho záhlaví uviedol, že dovolanie podáva aj s poukazom na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. l) Trestného poriadku (odvolací súd zamietol odvolanie podľa § 316 ods. 1, hoci na to neboli splnené zákonné dôvody, alebo zobral na vedomie späťvzatie odvolania obhajcom alebo osobou uvedenou v § 308 ods. 2 napriek tomu, že obvinený nedal výslovný súhlas na späťvzatie odvolania). Obvinený však vo vzťahu k označenému dovolaciemu dôvodu dovolanie žiadnym spôsobom neodôvodnil, pričom Trestný poriadok vo vzťahu k dotknutému dovolaciemu dôvodu predpokladá pochybenie odvolacieho súdu pri zamietnutí odvolania pred meritórnym prieskumom rozhodnutia súdu prvého stupňa napadnutého odvolaním (napr. nesprávny záver odvolacieho súdu o tom, že odvolanie nebolo podané včas, resp. bolo podané neoprávnenou osobou alebo osobou, ktorá sa vzdala práva podať odvolanie alebo ho vzala späť v prípade, ak v skutočnosti došlo k podaniu odvolania v zákonnej lehote alebo osobou, ktorej Trestný poriadok umožňuje podať odvolanie, prípadne tohto práva sa nevzdala, resp. podané odvolanie nevzala späť, resp. obvinený nedal súhlas so späťvzatím odvolania podaného osobou oprávnenou podať odvolanie). Po preskúmaní spisového materiálu v spojení s rozhodnutím krajského súdu napadnutým dovolaním (ako aj v súhrne s vyššie podrobne rozvinutými právnymi úvahami najvyššieho súdu) je navyše zrejmé, že v trestnej veci tvoriacej predmet dovolacieho prieskumu k dotknutej procesnej situácii ani dôjsť nemohlo.

Rovnako platí, že ak obvinený v dovolaní neuvádza žiadnu obsahovo akceptovateľnú argumentáciu, ktorá by sa významovo vzťahovala k obsahu príslušného dovolacieho dôvodu je nutné zároveň uviesť, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera aj existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takéhoto dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Nepostačuje pritom, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvod dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatnených dovolacích dôvodov (obdobne napr. R 51/2014), resp. obsahuje argumenty, ktoré nemožno pod akýkoľvek dovolací dôvod podľa naposledy citovaného ustanovenia Trestného poriadku vôbec kvalifikovane aj podradiť.

V dôsledku uvedeného najvyšší súd konštatuje, že existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. l) Trestného poriadku možno nepochybne vylúčiť a ďalej sa ňou vo vzťahu k podanému dovolaniu nezaoberal.

Vzhľadom na skutočnosť, že najvyšší súd v súhrne nezistil naplnenie žiadneho z dovolacích dôvodov namietaných obvinenými, rozhodol v spojení s vyššie vyjadrenými právnymi úvahami tak, ako je uvedené v enunciiate tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.